

een andere taal, zoals het Frans of Spaans niet voldoende beheersen. Andere studenten komen via allerlei omzwervingen uiteindelijk bij het Nederlands terecht en blijken dit altijd al te hebben gewild.

Maar welke redenen er ook genoemd worden, de motieven van de studenten om Nederlands te blijven doen, komen bij bijna allemaal overeen. Een studie beginnen is niet moeilijk, maar het volhouden wel. Het is dan ook de passie voor het Nederlands en voor Nederland (en België) die de studenten doorzettingsvermogen geeft. De studenten schrijven vol overgave over onze cultuur, onze natuur, onze bevolking en onze gewoontes. Zij vinden ons Nederlanders altijd vriendelijk en rustig en zijn onze 'gezelligheid' echt gaan waarderen. Over onze maatschappij en geschiedenis weten zij vaak meer dan de gemiddelde Nederlander. Hun inzet maakt dat sommige van hen slechts na enkele jaren Nederlandse les al in staat zijn om heel behoorlijke stukjes te schrijven.

Helaas stuit hun keuze om Nederlands te leren vaak op onbegrip. Hier treedt een duidelijke parallel op met de Nederlandse student Nederlands. Deze student zal zich net als zij vaak moeten verantwoorden voor zijn of haar keuze. Het Nederlands wordt over het algemeen gezien als een onbelangrijke en lelijke taal. De charmes en schoonheid van Nederland en het Nederlands worden vaak niet erkend. Geregeld wordt aan de student Nederlands de vraag 'Waarom leer je eigenlijk Nederlands' gesteld. Dat de buitenlandse studenten van deze vraag lichtelijk genoeg hebben, blijkt vaak genoeg uit dit boekje. Maar ook de Nederlandse student is deze vraag meer dan zat. Dit boekje zal daarom dan ook eigenlijk door iedereen gelezen moeten worden die een zekere afkeur of minachting voor Nederland of het Nederlands heeft. Uit dit werk blijken alle mooie aspecten van het land en de taal. Het doet je even vergeten dat het om zo'n betrekkelijk klein taalgebied gaat. Zoveel positiviteit en passie maken je er werkelijk trots op Nederlander te zijn en Nederlands te spreken.

Britt Westerneng

Quod vulgo dicitur : Studien zum Altniederländischen / hrsg. von Willy Pijnenburg, Arend Quak und Tanneke Schoonheim. – Amsterdam ; New York : Rodopi, 2003. – 330 p. : tab ; 23 cm. – (Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik ; Bd. 57)
ISBN 90-420-0885-7 Prijs: € 65,00

Band 57 van de *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* is gewijd aan het Oudnederlands. Hij bevat de tekst van de zeven lezingen die zijn gehouden op het symposium *Quod vulgo dicitur* dat op 19 april 2002 aan het Instituut voor Nederlandse Lexicologie te Leiden werd gehouden, aangevuld met zeven andere bijdragen die zich concentreren op zaken die relevant zijn voor de studie van het Oudnederlands. Het genoemde symposium kwam voort uit het project *Oudnederlands Woordenboek* zoals dat op het INL momenteel wordt uitgevoerd.

Een aantal van de opgenomen bijdragen handelt over de keuzen waarvoor de woordenboekmakers staan. Het aanleggen van de materiaalverzameling komt met name in de artikelen van W.J.J. Pijnenburg en D.P. Blok aan de orde. Hoe het plaats- en persoonsnamenmateriaal een aanvulling kan zijn op de kennis van de Oudnederlandse woordenschat wordt beschreven door T. Schoonheim. De afgrenzing ten opzichte van Oudhoogduits, Oudsaksisch en Oudfries wordt besproken door Th. Klein, H. Tiefenbach en T. Hofstra; L. de Grauwe gaat in op de vraag of het Westfrankisch wel bestaat en over de relatie ervan tot het Oudnederlands. A. Quak besteedt aandacht aan het voorkomen van Friese elementen in de Oudnederlandse plaatsnaamgeving.

Andere taalkundige aspecten komen aan de orde in de bijdragen van J. van Loon, die de chronologie van de *r*-metathesis in het Nederlands en de aangrenzende Germaanse talen bespreekt, van F. Cotman & J. Taeldeman, die hun licht laten schijnen over de herkomst van *bebban olla uogala* – naar hun mening zeker Westvlaams – en van J.M. van der Horst, die ingaat op de plaats van de persoonsvorm in de *Wachtendonckse Psalmen*. Het ontstaan van het Nederlands in verbinding tot de machtsverhoudingen in de Merovingische tijd wordt uitgebreid overdacht in het artikel van A. Buccini.

Tot slot zijn er twee artikelen die wat verder van 'de Oudnederlandse zaak' zoals in de voornoemde bijdragen behandeld afliggen. M. Elsackers gaat in op de edities van de *Lex Salica* van de hand van K. Eckhardt en laat zien hoe deze gebruikt kunnen worden voor onderzoek op grond van een verkenning van de items over abortus, geboortebeperving, magie en vergiftiging. N. Voorwinden sluit de bundel af met een bijdrage waarin hij een aantal passages belicht die de jonge *Helmbrecht* Brabants laten spreken.

De redactie van de bundel is gevoerd door de redactie van het *Oudnederlands Woordenboek*-in-bewerking, die impliciet met de hele bundel en expliciet in het *Vorwort* laat zien dat zij de kennis van de vakgenoten in dit gebied op prijs stelt en graag gebruik zal maken van aanvullingen en opmerkingen van specialisten bij de te schrijven lemmata.

Karina van Dalen-Oskam

Hofwijck : het gedicht en de buitenplaats van Constantijn Huygens / door Ton van Strien en Kees van der Leer, m.m.v. Ad Leerintveld (eindredactie) en Ben Bregman (beeldredactie). - Zutphen: Walburg Pers, 2002.- 160 p., ill.
ISBN 90-5730-188-1. Prijs: € 14,95

De bekende Renaissance-topiek wil dat een gedicht een grotere kans op onvergankelijkheid maakt dan het object dat het uitbeeldt, of dat nu een levende geliefde is, een bloeiende bloesemtak, of een schilderij. *Verba manent*. Woorden, in geschreven of gedrukte vorm vermenigvuldigd of in de herinnering bewaard, zijn resistenter tegen verval dan al het materiële. Vooral de architectuur moet het afleggen tegen de literatuur. Het oude Rome is bijna tot stof vergaan, zo luidt de redenering, maar van Vergilius, Ovidius en vele andere dichters spreken de verzen ons nog toe met een frisheid die de eeuwen heeft getrotseerd.

Het is in dit verband interessant om een beroemd gedicht en zijn beschreven object naast elkaar in eenzelfde boek behandeld te zien. Dat gebeurt in *Hofwijck: het gedicht en de buitenplaats van Constantijn Huygens*, waarin Ton van Strien het gedicht (1650-1651) in hedendaagse spelling uit geeft en van verklarende context voorziet, en Kees van der Leer de geschiedenis van de buitenplaats documenteert vanaf Huygens' aanschaf van de grond in 1639, via diverse lotswiselingen in verschillende kopershanden, tot en met de ogenschijnlijk stabiele positie van heden, als Huygensmuseum. Weliswaar zijn ruim 350 jaar nog lang niet de goede termijn om voldragen conclusies te trekken over de eeuwigheidswaarde van dichtkunst enerzijds, bouwen en tuinkunst anderzijds, enkele hoofdgedachten komen wel degelijk tevoorschijn.

Ten eerste die van de broosheid van de materie. Het is huis en buitenplaats niet altijd goed vergaan, vooral niet in de negentiende en vroege twintigste eeuw. Dikwijls dreigde winstbejag in de zeer materiële vorm van de slopershamer. En kwam het buiten dan eens in goede handen, zoals die van de politicus Groen van Prinsterer, dan lag de onstuitbare vooruitgang op de loer: de aanleg van de Staatsspoorlijn naar Gouda hapte in 1868 een groot stuk uit de tuin. In 1914 was het huis een krot geworden, nog steeds deftig, maar rijp voor de sloop. Gelukkig werd op het laatste moment een in allerijl opgerichte vereniging de eigenaar, de Vereniging Hofwijck, die huis en tuin tot op heden 'in veilige handen' heeft (p. 136). Fascinerend in de hier gepresenteerde geschiedenis zijn de vele kaartjes en foto's, met name die welke de toestand rond 1914 weergeven. Of de restauratieve ingrepen sindsdien allemaal even gelukkig zijn geweest, staat open voor discussie. Men vergelijk bijvoorbeeld de linkerfoto op p. 124 (de pronkzaal versie-1750 met een schoorsteenstuk van Xavery) met dezelfde locatie op p. 150 (de huidige pronkzaal, stijfjes teruggebracht naar wat men zich voorstelde als een interieur van Huygens' tijd), en vraag zich af op welke materiële verliezen aan bouwsubstantie de redding van Hofwijck destijds kwam te staan. (Een van de oprichters van de Vereniging Hofwijck was de editeur van Huygens' gedichten en brieven J.A. Worp, die getuige een fotobijschrift op p. 136 wel heel oud geworden is...)

Ten tweede blijkt het gedicht, zeker in zijn kledje van moderne spelling, zo vitaal als ooit. Van Strien heeft het in kleine thematische eenheden verdeeld, die kort worden samengevat en becommentarieerd, soms met een ironische ondertoon van de zijde van de editeur. Er is